

ผู้นำแบบจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ กรณีศึกษา
ปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน

Volunteer Leadership of Off-Duty SEAL Case Study: Tham Luang-Khun Nam
Nangnon Forest Park Search and Rescue Operations

¹สันติ เสงี่ยมาตย์ และ²รัตพงษ์ สอนสุภาพ

¹Santi Selamart and ²Rattaphong Sonsuphap

^{1,2}หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

^{1,2}Master of Arts Leadership in society Business and Politics College of social innovation Rangsit University

¹Corresponding Author. E-mail: goldfoghome@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำแบบจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ (2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการศึกษาเอกสารวิชาการและสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กับ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย นักทำลายใต้น้ำนอกประจำการที่ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน และประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 9 คน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณลักษณะผู้นำแบบจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ เกิดจากการฝึกฝนทางทหารโดยหลักสูตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจม ผ่านกระบวนการฝึกที่มีการสอดแทรกการมีจิตอาสาของคุณลักษณะผู้นำที่ดี 14 ประการ จนนำไปสู่การปลูกฝังทางจิตใจและร่างกายด้วยการหล่อหลอมเข้าด้วยกันจนกลายมาเป็นนักทำลายใต้น้ำจู่โจมและติดตัวไปตลอดในการใช้ชีวิต (2) กระบวนการพัฒนาจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ เตรียมความพร้อม การปลูกฝัง การสร้างและคัดกรอง และการประเมินผล ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินต่อทีมหรือหน่วย นักทำลายใต้น้ำจู่โจมย่อมกลับมาช่วยทีมเสมอแสดงให้เห็นว่าทุกคนที่ผ่านการฝึกนักทำลายใต้น้ำจู่โจมมาจากเบ้าหลอมตัวเดียวกันจะอยู่จุดไหนย่อมเป็นฉลามขาวแห่งเกลียวคลื่น ย่อมสู้ไปด้วยกัน ดังเช่นภารกิจค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จะอยู่ที่ใดก็กลับมาช่วยกันเพื่อทีมเพื่อหน่วยให้สำเร็จภารกิจ

คำสำคัญ: ผู้นำแบบจิตอาสา; กระบวนการพัฒนาจิตอาสา; นักทำลายใต้น้ำจู่โจม

Abstract

The objective of this research were to (1) study the volunteer leadership characteristics of an off-duty SEAL (2) study the voluntary development process of SEAL. It is a qualitative Research through academic papers research and in-depth interview by semi-structure interview from 9 key informants of off-duty SEALS who work in private companies, state enterprise, and freelancers, and content analysis. The research results showed that (1) the volunteer leader of the SEAL comes from military training on SEAL's course through the training process includes 14 volunteerism of leadership qualities. This leads to a casting of mental and body cleanup to become strong SEAL and carry along forever in life. (2) the voluntary development process of off-duty SEAL consists of four steps: preparation, implantation, construction and screening, and evaluation. Therefore, when there was a crisis, all came back to be part of the team. It shows

that all those trained SEAL came from the same cast, wherever they are, always be the great white sharks of the waves and would fight together. As the mission of search and rescue operation at Tham Luang - Khun Nam Nang Non, wherever they are, they come back to help each other for the team to complete the mission.

Keywords: Volunteer Leadership; voluntary development process; SEAL

บทนำ

นักทำลายใต้น้ำจู่โจม (SEAL) เป็นหน่วยสงครามรบพิเศษทางเรือ (นสร.) เป็นหน่วยที่อยู่ภายใต้หน่วยปฏิบัติการสงครามพิเศษทางเรือ กองทัพเรือไทย ซึ่งนับว่าเป็นหน่วยที่ได้รับการฝึกหนักที่สุดในบรรดาหน่วยรบพิเศษของทุกเหล่าทัพ นำรูปแบบการฝึกของสหรัฐอเมริกามาใช้ เดิมทีเป็นหลักสูตรทีมทำลายใต้น้ำ UDT (Underwater Demolition Team) แต่ในเวลาต่อมาสหรัฐฯ ต้องการที่จะให้หน่วยนี้ปฏิบัติงานได้ขอบเขตกว้างมากยิ่งขึ้น จึงเปลี่ยนมาเป็นหลักสูตร 3 มิติ คือ น้ำ ผัง ฟ้า ดังนั้นประเทศไทยจึงได้เปลี่ยนมาเป็นการฝึกแบบ Seal (Sea – Air – Land) แทน มีหัวใจหลักคือ กำลังรบขนาดเล็ก ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และไม่ให้ข้าศึกรู้ตัว ซึ่งภารกิจหลักของหน่วยก็คือ การต่อต้านการก่อการร้ายสากล การปฏิบัติการด้านจิตวิทยา ดำเนินการทางด้านข่าวลับ การก่อวินาศกรรม โดยจะเน้นการปฏิบัติงานทางเรือ ปฏิบัติการค้นหาใต้น้ำ การทำลายวัตถุระเบิดหรือทำลายทุ่นระเบิด การช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล ดูแลรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ และปฏิบัติการกิจพิเศษอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย กฎสำคัญของนักเรียนนักทำลายใต้น้ำจู่โจม คือ มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าเผชิญหน้าต่อปัญหาต่าง ๆ ตัดสินใจด้วยความเด็ดขาด รวดเร็ว แม่นยำ ถูกต้อง เอาตัวรอดได้โดยไม่ทิ้งเพื่อน และมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (วาสนา นาน่วม, 2561) ผู้ที่เข้ามาฝึกในหลักสูตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจม ต้องได้รับการฝึกฝนแบบเข้มข้นต่อเนื่องโดยไม่มีการหยุดพัก ไม่มีการเข้านอนไม่มีการนั่งพักผ่อน รวมทั้งฝึกยุทธวิธีต่าง ๆ ในสภาพจริง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

นักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ เป็นหนึ่งในทีมที่ปฏิบัติการช่วยค้นหาและกู้ภัยในถ้ำเพื่อค้นหาทีมหมูป่าอคาเดมี ในอุทยานแห่งชาติถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จ.เชียงราย และเป็นส่วนสนับสนุนในการค้นหาและเป็นผู้ประสานงานในการสนับสนุนอุปกรณ์ในการดำน้ำที่มีความสำคัญยิ่งต่อการกู้ภัย โดยบุคคลกลุ่มนี้เป็นนักทำลายใต้น้ำจู่โจมที่ลาออกจากราชการและไปปฏิบัติงานรัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน และทำงานอิสระทั้งภายในและภายนอกประเทศ เมื่อเกิดในเหตุการณ์วันที่ 23 มิถุนายน 2561 ที่มีกลุ่มเยาวชน 13 คนของทีมหมูป่าอคาเดมี ติดอยู่ในถ้ำหลวงวนอุทยานขุนน้ำนางนอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย นักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการถึงจะได้ลาออกจากราชการไปแล้ว เมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นทุกคนก็ยังกลับมาช่วยในการกิจ ถึงแม้จะไม่ได้มีคำสั่งในการไปปฏิบัติการกิจแต่ยังมีจิตอาสาไปช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เพื่อสนับสนุนการกู้ภัยให้สำเร็จและแก้ไขสถานการณ์ได้ทันเวลา จนมีส่วนให้เหตุการณ์คลี่คลายและบรรลุลดมุ่งหมายได้อย่างปลอดภัย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในสังคมไทยมาก่อนความสำเร็จของภารกิจในครั้งนั้นเกิดขึ้นจากความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ซึ่งทางนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการก็เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนภารกิจจนสำเร็จ

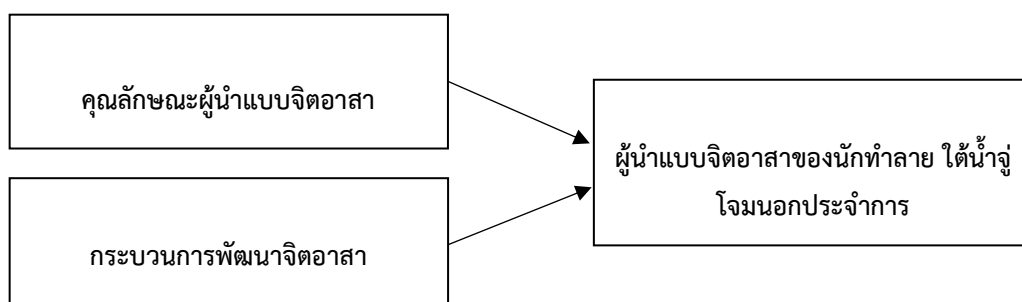
เห็นได้ว่าคุณลักษณะแบบจิตอาสาเป็นสิ่งสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะเป็นผู้ที่มีความตระหนักในหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม เป็นความสำนึกของบุคคลเต็มไป ด้วยความเมตตา กรุณา ปราณีดีต่อผู้อื่น และต่อสังคม ส่วนรวม ที่แสดงออกจากพฤติกรรมด้วยการกระทำการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตา ความกรุณา การช่วยเหลือเกื้อกูล การให้ มีความยินดี การเอาใจใส่ เพื่อประโยชน์ต่อบุคคลในสังคมและส่วนรวม เช่น การ เสียสละ เวลา แรงกาย และสติปัญญา ด้วยความเต็มใจ และความสมัครใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน (ศุภรัตน์ รัตนมุขย์, 2552; กรรณิกา มาโน, 2553) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผู้นำแบบจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ กรณีศึกษา ปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง - ขุนน้ำนางนอน โดยศึกษาคุณลักษณะการเป็นผู้นำจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ และกระบวนการพัฒนาจิตอาสา นักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกและเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้กับนักทำลายใต้น้ำจู่โจม (SEAL) และบุคคลทั่วไปนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาผู้นำแบบจิตอาสา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำแบบจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาจิตอาสานักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ศึกษากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ แนวคิดทฤษฎีจิตอาสา ทฤษฎีการพัฒนา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสังเคราะห์สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อให้ได้ทราบคำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร (Documentary Research) เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ (Blake and Mouton, 1964; Lussier and Achua, 2007) แนวคิดทฤษฎีจิตอาสา (วิศัลย์ โฆษิตานนท์, 2549) รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยเฉพาะเอกสารวิชาการ วรรณกรรม และงานวิจัย รวมถึงแหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นการวิจัย เป็นกลุ่มนักทำลายไต้ฝุ่นน้ำจืดนอกประจำการ เป็นผู้มีจิตอาสาในการไปปฏิบัติหน้าที่เข้าไปสนับสนุนภารกิจด้านน้ำคั่นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วย กลุ่มนักทำลายไต้ฝุ่นน้ำจืดนอกประจำการ รัฐบาลกิจ จำนวน 4 คน กลุ่มนักทำลายไต้ฝุ่นน้ำจืดนอกประจำการ เอกชน จำนวน 4 คน และกลุ่มนักทำลายไต้ฝุ่นน้ำจืดนอกประจำการ อาชีพอิสระ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวคิด (Conceptual framework) ที่เกี่ยวข้องกับผู้นำแบบจิตอาสา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น ตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษา ค้นคว้ารายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ แนวคิดทฤษฎีจิตอาสา ทฤษฎีการพัฒนา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบตามความมุ่งหมายของการวิจัย ลักษณะของข้อคำถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำแบบจิตอาสา ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาจิตอาสา และตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติม

3) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้องและความเหมาะสม ในด้านความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Apparent Validity) และความเที่ยงตรงเชิงคุณลักษณะ (Construct Validity) ของเครื่องมือ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งก่อนนำไปรวบรวมข้อมูล

4) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) เป็นกลุ่มนักทำลายไต้ฝุ่นน้ำจืดนอกประจำการ เป็นผู้มีจิตอาสาในการไปปฏิบัติหน้าที่เข้าไปสนับสนุนภารกิจด้านน้ำคั่นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย รวมจำนวน 9 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) คือ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) โดยการศึกษาคู่มือตำราเรียนวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผู้นำแบบจิตอาสาในแหล่งค้นคว้าของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลหลักจาก “เอกสารสรุปผลการถอดบทเรียนภายหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้สูญหายในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย”

ผลิตโดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2561 รวมทั้งใช้ข้อมูลจากเอกสารอื่น ๆ ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างคำถามที่จะตอบโจทย์การวิจัย โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ของการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักทำลายจุลชีพไดโนเสาร์ (SEAL) นอกประจำการ ส่วนสนับสนุน จำนวน 9 ท่าน ที่มีบทบาทสำคัญ ซึ่งได้รับความไว้วางใจ ให้ปฏิบัติภารกิจ โดยก่อนเริ่มสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แสดงถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์และทำการขออนุญาตในการจดบันทึก บันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ และในขณะสัมภาษณ์ครั้งละ ประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์ ในขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้การจดบันทึกสรุปสั้น ๆ เฉพาะประเด็นที่สำคัญ รวมทั้งบันทึกภาพเพื่อใช้บันทึกเหตุการณ์ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญที่ผู้วิจัยเห็นว่า สมควรจะบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และเมื่อจบการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ นำมารวบรวมตรวจสอบความถูกต้องโดยการถอดเทปคำต่อคำประโยคต่อประโยค เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผู้นำแบบจิตอาสาของนักทำลายไดโนเสาร์นอกประจำการ กรณีศึกษาปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน มีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

คุณลักษณะผู้นำแบบจิตอาสาของนักทำลายไดโนเสาร์นอกประจำการ

นักทำลายไดโนเสาร์นอกประจำการมีลักษณะผู้นำแบบทำงานเป็นทีม มุ่งเน้นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในการทำงานสนุก ผลสำเร็จของงานเกิดจากความรู้สึกร่วมกันของผู้ปฏิบัติในการพิชิตพายุอากาศ ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก สัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารกับผู้ตาม เกิดจากความไว้วางใจ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน คุณลักษณะผู้นำของนักทำลายไดโนเสาร์นอกประจำการ มี 14 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง ลักษณะท่าทางหรือการวางตัว (Bearing) เป็นการฝึกในภาวะผู้นำของนักทำลายไดโนเสาร์ที่การสร้างแรงบันดาลใจในเรื่องท่าทาง การวางตัว เมื่อได้เป็นผู้นำที่ออกมานำทีมในการทำภารกิจ การฝึกต้องมีการฝึกบุคลิก ท่าทางในการเป็นผู้นำรวมถึงการพูดที่ชัดเจนและมีอำนาจ มีความสุภาพนุ่มนวล หลีกเลี่ยงการพูดด้วยถ้อยคำหยาบคาย หรือเหยียดหยามผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีความสง่างาม เผย ควบคุมตนเองได้ ทั้งในการปฏิบัติตน และอารมณ์ แต่งกายสะอาดเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบแบบแผน

ประการที่สอง ความกล้าหาญ (Courage) ในการฝึกความกล้าหาญเป็นปัจจัยหลักของผู้นำที่จะพาการฝึกไปสู่ผลสำเร็จการบังคับจิตใจตนเองให้อยู่ในความสงบ ไม่เกรงกลัวว่าจะเกิดอะไรขึ้น ไม่สะทกสะท้าน หรืออ่อนไหวต่อคำพูดของครูฝึก กล้าทำ กล้าพูด กล้ายอมรับผิดหรือคำติเตียน เมื่อมีความผิดพลาด หรือบกพร่อง ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกที่ควร ถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะไม่ใช่ที่สบายใจผู้อื่นก็ตาม

ประการที่สาม ความเด็ดขาด (Decisiveness) ในการฝึกผู้นำต้องเป็นคนที่มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ เพราะครูฝึกจะเปลี่ยนสถานการณ์เมื่อแก้ปัญหาจากการฝึกไม่ทันเหตุการณ์อาจเป็นการทำโทษแทนจึงมีความจำเป็นในการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด ความสามารถในการตกลงใจโดยฉับพลัน และประกาศข้อตกลงใจอย่างเอาจริง

และขัดแย้ง โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงต่างๆ รวมทั้งประสบการณ์ของตนเองและบุคคลอื่นอย่างมีเหตุผลและมีความมั่นใจ ในลักษณะที่รวดเร็ว ไม่พูดอ้อมค้อม ถูกต้อง และทันเวลา ในความเด็ดขาดนี้ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการฝึกเพื่อที่จะตัดสินใจในการไตร่ตรองมีเวลาคิดแค่เพียงเสี้ยววินาที ทุกวินาทีหมายถึงชีวิตถ้าเกิดเหตุฉุกเฉิน

ประการที่สี่ ความไว้วางใจ (Dependability) ในการเป็นผู้นำในการฝึกย่อมมีความไว้วางใจบุคคลในที่ที่จะมอบภารกิจให้ทำงานตามหน้าที่ เช่น แผนที่เข้มทิศ พลนำทาง ซึ่งเป็นคนที่มีความชำนาญมาก ในการปฏิบัติการได้รับความไว้วางใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ หรืองานที่มอบหมายได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด ด้วยความคล่องแคล่ว ว่องไวโดยการคิดเร็วทำเร็วถ้าช้าอาจไม่ทันเวลาดังเช่นภารกิจ การกู้ภัยมีความจำเป็นในการเข้าช่วยเหลือให้ทันเวลาเป้าหมายคือภารกิจสำเร็จ ความ เผลยวฉลาด กระทำการอย่างเต็มความสามารถ และพิถีพิถัน เป็นคนตรงต่อเวลาก็เป็นการฝึกอีกอย่างที่สุดแต่แรกมาในการฝึกต้องมีการกำหนดเวลา ไม่กล่าวคำแก้ตัว ผิดคือผิดและยอมรับผิดถ้าเกิดจับได้เป็นเหตุผลหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึก และมีความตั้งใจ และจริงจัง

ประการที่ห้า ความอดทน (Endurance) นี่เป็นอีกอย่างที่การฝึกนักทำลายใต้น้ำจู่โจมที่มีพลังทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งวัดได้จากขีดความสามารถในการทนต่อการฝึก เช่น ความเจ็บปวด ความเหน็ดเหนื่อย เมื่อยล้า ความยากลำบาก ความเคร่งเครียด งานหนัก รวมถึงความอดกลั้นต่อสถานการณ์ที่บีบคั้น ต้องเป็นคนอดทน ไม่อ่อนไหวต่อการฝึกที่ยาวนานและกดดัน

ประการที่หก ความกระตือรือร้น (Enthusiasm) อีกหนึ่งการฝึกที่ทุกคนขาดไม่ได้ต้องมีความกระฉับกระเฉงต่อภารกิจที่ต้องรวดเร็วและรอบครอบในการปฏิบัติดังเช่นการฝึกดำน้ำทุกคนต้องวิ่งการออกนอกอาคารห้ามเดินก็เป็นกระบวนการฝึกหนึ่งที่ทำให้เกิดความกระตือรือร้น พร้อมทั้งการแสดงออกซึ่งความสนใจอย่างจริงจัง และมีความจดจ่อต่อการปฏิบัติงานอย่างจริงจังตั้ง เหตุการณ์ช่วยชีวิตถ้าหลงทุกคนมีความใจจดจ่อต่อภารกิจและหน้าที่ของตนเสมอ

ประการที่เจ็ด ความริเริ่ม (Initiative) ในการฝึกที่มีความกดดันก็มีโอกาสให้ผู้ฝึกได้ใช้ความคิดที่สร้างสรรค์ในการทำภารกิจโดยไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวแต่ห้ามเอาเปรียบคนอื่นทุกทีมต้องเดินไปพร้อม ๆ กัน อีกอย่างการเป็นผู้รู้จักใช้ความคิดในการแสวงหาแนวทางทำ และเริ่มหาหนทางปฏิบัติ ถึงแม้จะไม่มีคำสั่งให้ปฏิบัติหรือการแสวงหาแนวทางในการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม และกระทำทันทีโดยไม่รีรอหรือชักช้า

ประการที่แปด ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity) ในการฝึกนี้ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องบรณาการฝึกให้รู้จักความเที่ยงตรงแห่งอุปนิสัยและยึดมั่นอยู่ในหลักแห่งศีลธรรมอันดีงามเป็นคุณสมบัติของการรักความจริงรักษาความสัตย์ตลอดเวลา คำพูดทุกคำต้องถูกต้องเป็นจริงทั้งเรื่องราชการและส่วนตัว ยืนหยัดในเรื่องที่ถูกต้องและสำนึกในหน้าที่การงานของตนซึ่งอยู่ในกระบวนการสร้างที่ติดตัวผู้ฝึกไปตลอด

ประการที่เก้า ความพินิจพิจารณา (Judgment) เป็นอีกคุณสมบัติหนึ่งในการใคร่ครวญโดยใช้เหตุผลตามหลักตรรกวิทยา เพื่อให้ได้มูลความจริงและหนทางแก้ไขที่น่าจะเป็นไปได้นำมาใช้ในการตกลงใจได้ถูกต้อง โดยเฉพาะการฝึกนักทำลายใต้น้ำจู่โจมเป็นการฝึกที่ทุกคนมีการระดมความคิดและนำมาวิเคราะห์ใคร่ครวญก่อนการตัดสินใจลงมือทำ

ประการที่สิบ ความยุติธรรม (Justice) เป็นปัจจัยการฝึกนักทำลายใต้น้ำต้องมีเพราะเป็นการฝึกเป็นทีม ทุกคนต้องช่วยกันมีความเสมอภาคไม่ลำเอียงเข้าข้างใคร มีความเที่ยงตรง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีความเสมอต้นเสมอปลายต่อทีมหรือรุ่นการฝึก การให้รางวัลและการลงโทษแก่ผู้ที่กระทำผิด มีความเที่ยงธรรมคงเส้นคงวาโดยไม่เห็นแก่หน้าใคร

ประการที่สิบเอ็ด ความรอบรู้ (Knowledge) ถึงจะมีร่างกายที่แข็งแรงแล้วทุกคนต้องเป็นคนที่มีรอบรู้ ค้นคว้าศึกษา ขวสารที่บุคคลหาได้รวมทั้งความรู้ในวิชาเรียนเพราะการรอบรู้ส่งผลต่อการฝึกให้สำเร็จรวดเร็วขึ้น

ประการที่สิบสอง ความจงรักภักดี (Loyalty) เป็นการปลูกฝังในการฝึกเพราะการฝึกจบไปต้องทำงานในภารกิจเพื่อส่วนรวมต้องมีความจงรักภักดี โดยคุณสมบัติของบุคคลที่มีจิตใจเชื่อมั่น และยึดมั่นต่อประเทศชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ต่อกองทัพ ต่อหน่วย ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ยืนหยัดต่อสู้เพื่อผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อเห็นว่าถูกกล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรม รวมถึงการไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้บังคับบัญชาของตนต่อหน้าผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยเหตุนี้จึงมีการปลูกฝังให้มากถ้ามีความผิดพลาดเดินทางผิดย่อมส่งผลต่อความมั่นคง

ประการที่สิบสาม ความรู้จักกาลเทศะ (Tact) เป็นการฝึกที่ทำให้ความอ่อนโยนดังที่ว่า “อ่อนนอกแต่แข็งใน” หมายถึง ด้านนอกรู้จักถ่อมตน ส่วนในจิตใจมีความแข็งแรง” จนนำไปสู่การปฏิบัติตนกับบุคคลอื่นโดยไม่เกิดความขุ่นข้องหมองใจ ไม่ก่อให้เกิดศัตรูหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อกันในทัศนะของบุคคลทั่วไป กาลเทศะยังหมายถึง ความสามารถที่จะพูด หรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ถูกต้อง เหมาะสมแก่กาลเวลาและสถานที่ ความสุภาพอ่อนโยนถือเป็นส่วนหนึ่งของกาลเทศะด้วย

ประการที่สิบสี่ ความไม่เห็นแก่ตัว (Selflessness) เป็นการฝึกที่มีผลต่อการทำงานเป็นทีมของนักทำลายใต้น้ำจู่โจม การไม่ฉวยโอกาสตักตวงความสุข ความสะดวกสบาย ความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือเสียผลประโยชน์ เป็นอีกการฝึกที่ใครขาดคำว่าทีมก็จะไม่สามารถเดินต่อไปได้

กระบวนการพัฒนาจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ

กระบวนการพัฒนาจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ นั้นเกิดจากการฝึกทางทหารหลักสูตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจมที่มีการสอดแทรกการฝึกทางจิตใจร่วมไปด้วยในการฝึกทางร่างกาย มีการฝึกทางจิตใจโดยกระบวนการทางการฝึกที่แบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) เตรียมความพร้อมเป็นการเตรียมความพร้อมทางร่างกายก่อนเพราะในการฝึกทางทหารมีความจำเป็นที่ต้องมีร่างกายที่แข็งแรงก่อนจึงจะสามารถเรียนในภารกิจต่าง ๆ ต่อไปได้ 2) กระบวนการปลูกฝัง เป็นการปลูกฝังทางจิตใจที่แทรกมากับการฝึกที่ยังไม่มีบทลงโทษแต่การให้ความรู้และหลักในการช่วยคนอื่น ปลูกฝังการมีจิตอาสา ช่วยเหลือกันและกันให้เอาจุดแข็งของตัวเองไปช่วยคนอื่น และเปลี่ยนกันมาเป็นผู้นำในแต่ละวัน โดยเป็นการฝึกที่สอดแทรกการเป็นผู้นำไปด้วยพร้อมกับจิตอาสา 3) กระบวนการสร้างและคัดกรอง เป็นกระบวนการฝึกนักทำลายใต้น้ำจู่โจมที่มีภาวะความกดดันทั้งทางร่างกาย จิตใจ จากเพื่อน ครูฝึก และเวลาในการฝึกที่ยาวนาน จนเป็นการฝึกที่เป็นการสร้างให้คนให้มีความแข็งแกร่งทั้งทางร่างกายจิตใจ และสอดแทรกการมีจิตอาสาพร้อมกับการมีจิตอาสา เช่น การฝึกที่ เหนื่อย ว่าง หิว จึงจะสามารถถึงการมีจิตอาสาออกมาจากตัวตนของความเป็นคนที่แท้จริงได้

ในกระบวนการ เมื่อไม่ผ่านการมีจิตอาสาที่จะเป็นการคัดกรองออกโดยการตัดคะแนนจนไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการฝึก 4) การประเมินผล เป็นการคัดบุคคลที่ไม่ผ่านเกณฑ์การฝึกออกจากการเป็นนักเรียน เช่น ออกเอง ร่างกายไม่พร้อม ร่างกายไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ขาดจิตอาสา ขาดการเสียสละ ขาดวินัย ถึงจะเหลือเพียงวันเดียวก็ไม่สามารถผ่านได้ถ้าขาดคุณสมบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การเป็นผู้นำแบบจิตอาสาของนักทำลายใต้น้ำจู่โจม เกิดจากการฝึกฝนทางทหารโดยผ่านกระบวนการฝึกที่มีการสอดแทรกการมีจิตอาสารวมไปด้วย กับการฝึกที่มีความอดทนทั้งร่างกาย จิตใจและเวลา อันส่งผลต่อการคัดกรองจากบุคคลจำนวนมากจนเหลือในจำนวนจำกัด จึงทำให้การประเมินและการคัดกรองบุคคลที่มีประสิทธิภาพในองค์กร จนนำไปสู่การทำงานเป็นทีมที่เกิดจากการมีจิตอาสาค้นตัวมาจากการฝึก จนกระทั่งออกมาทำงานนอกประจำการ จากการสัมภาษณ์ นักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ ทั้งหมดให้สัมภาษณ์ไปในทางเดียวกันว่า ในการมาช่วยเหลือในการค้นหาและช่วยชีวิตในครั้งนี้นี้ต้องการมาช่วยเหลือทีมและช่วยแบ่งเบาภาระทีมในการทำงาน โดยมาด้วยความเต็มใจด้วยจิตอาสาและให้ทันเวลาในการช่วยเหลือ จากการช่วยเหลือทีมในครั้งนี้นี้ทุกคนมีความตั้งใจจริงถึงรู้ผลจากการเกิดอุบัติเหตุจากการดำน้ำจะทำให้เสียชีวิตได้เมื่อเกิดความผิดพลาดไม่เหมือนดำน้ำในที่เปิดที่สามารถขึ้นสู่น้ำได้ ดังคำกล่าวของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการรัฐวิสาหกิจได้กล่าวไว้ว่า “ในการไปช่วยปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยในครั้งนี้นี้ถ้าเกิดอะไรขึ้นจะไม่เรียกร้องใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินขอเพียงได้ไปช่วยเหลือทีมและเด็ก ๆ ให้ปลอดภัย” และอีกท่านหนึ่งที่มาร่วมภารกิจซึ่งปัจจุบันประกอบอาชีพอิสระ กล่าวว่า “ในการเดินทางมาภารกิจปฏิบัติการในครั้งนี้นี้เนื่องจากตนเองไม่มีงบประมาณในการเดินทางได้นำทรัพย์สินที่เป็นทองคำรูปพรรณในงานแต่งงานมาจำนำเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่ไปสนับสนุนทีม” ถือได้ว่าเป็นการไปปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการเป็นผู้มาด้วยจิตอาสา สอดคล้องกับ พระโศภิต วิสาล (2554) ที่ให้ความหมายจิตอาสาไว้ว่า ผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละ จึงมีความสอดคล้องกันกับการมาร่วมภารกิจของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชดา สุภาพจน์ (2561) ที่ศึกษา จิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าจิตอาสาเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมด้วยความเต็มใจ สมารถที่จะทำกระทำโดยไม่หวังผลสิ่งตอบแทนช่วยเหลือผู้อื่นในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคม ซึ่งจากการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับนักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการมีความเป็นจิตอาสาที่มาปฏิบัติการในครั้งนี้นี้จนสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จ

2. กระบวนการพัฒนาจิตอาสานักทำลายใต้น้ำจู่โจมนอกประจำการ เกิดจากกระบวนการฝึกนักทำลายใต้น้ำจู่โจมแบบทีม โดยในการฝึกมีการสอดแทรกความมีภาวะผู้นำ และการฝึกทางจิตอาสา จนผ่านเกณฑ์มาตรฐานการฝึก จนสามารถผลิตคนที่มีขีดความสามารถ การที่นักทำลายใต้น้ำจู่โจมได้ถูกฝึกอย่างเข้มงวดเพื่อทดสอบความแข็งแกร่งของร่างกายและจิตใจ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติการให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายไม่ว่าจะเจออุปสรรคมากเพียงใดก็ตามนั้น ทั้งภารกิจทางราชการและภารกิจทางสังคม ทำให้มีภาคภูมิใจในผลงาน

และได้รับการยอมรับ เป็นที่ยอมรับของสังคม สิ่งเหล่านี้ถูกปลูกฝังภายในจิตใจ เกิดการพัฒนาด้านความรู้สึก และเจตคติด้านจิตอาสาที่ฝังลึกในจิตสำนึกของนักทำลายไต้ฝุ่นน้ำจืด จนทำให้มีความเป็นผู้นำแบบจิตอาสาในที่สุด ซึ่งการปฏิบัติภารกิจจะสำเร็จได้ต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม เพราะหากคนใดคนหนึ่งเอาเปรียบ อาจทำให้ภารกิจนั้นไม่สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นการฝึกจะต้องหล่อหลอมจิตใจให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อรองรับกับภารกิจที่หลากหลายมิติในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Giles & Eyer (1998) ที่พบว่า การเรียนรู้จากการให้บริการสังคม ส่งผลให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Weiger (1998) ที่ได้สรุปไว้ว่า การเรียนรู้จากการให้บริการสังคมสามารถส่งเสริมความตระหนักในการช่วยเหลือสังคมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

- 1) ควรมีการจัดหลักสูตร กระบวนการ พัฒนาจิตอาสาของนักทำลายไต้ฝุ่นน้ำจืดให้กับ บุคคลภายนอก เพื่อเป็นการปลูกฝังแบบการมีจิตอาสาได้นำไปปฏิบัติในสังคม
- 2) ควรนำกระบวนการสร้างผู้นำและจิตอาสาที่มีรูปแบบ เข้าบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอน ตามกระทรวงศึกษาธิการ โดยเน้นการมีจิตอาสา การเสียสละ การทำงานเป็นทีม
- 3) ในการฝึกควรให้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญมาช่วยในการสอน และการฝึก ร่วมกับการฝึกในหน่วย ในการดำน้ำในถ้ำ เพื่อจะได้ให้นักทำลายไต้ฝุ่นน้ำจืดทุกคนได้มีทักษะและความรู้ความสามารถในด้านกู้ภัยที่เป็นสากล และทันสมัย
- 4) ทางภาครัฐควรจัดซื้อเครื่องดำน้ำในถ้ำที่มีความทันสมัย และคุณภาพสูงเหมือนนักดำน้ำต่างชาติที่มาช่วยเหลือ เช่น เครื่องดำน้ำแบบผสม เครื่องดูทราย และห้องลดความกดอากาศแบบเคลื่อนที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาจิตอาสา เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครบถ้วน นำไปสู่การพัฒนาจิตอาสาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายอื่น
- 2) ควรศึกษาตัวแปรตามอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา เช่น จิตอาสาต่อวิชาชีพ จิตอาสาต่อองค์กร หรือนำเทคนิควิธีการอื่น ๆ มาใช้เพื่อศึกษาหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาจิตอาสาให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา มาโน. (2553). *ความหมายของชีวิตกับจิตอาสา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐจุฑา สุภาพจน์ (2561). จิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*. 13(1): 78-88.
- พระไพศาล วิสาโล. (2554). *สุขอาสา แค่เปลี่ยนมาให้ความสุขก็เข้ามา*. กรุงเทพมหานคร: iambookazine.
- วาสนา นาน่วม. (2561). *Super SEAL คนเหนือคน*. กรุงเทพฯ: มติชน.

- ศุภรัตน์ รัตนมูขย์. (2552). *อาสาสมัคร: การพัฒนาตนเองและสังคม*. ค้นเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2563, จาก [http://www.gvc.tu.ac.th/th/download/expertise_service/expertise_service_2554/sr_school_1/volunteer_\(1\).pdf](http://www.gvc.tu.ac.th/th/download/expertise_service/expertise_service_2554/sr_school_1/volunteer_(1).pdf)
- Giles, Dwight E. & Janet Eyler. (1998). *A Service Learning Research Agenda for the Next Five Years*. In Robert A. Rhoads and Jeffrey P.F. Howard. (eds.) *Academic Service Learning: a Pedagogy of Action and Reflection*. New Directions For Teaching And Learning. 73 San Francisco: Jossey Bass.
- Weigert, K.M. (1998). *Academic Service Learning : Its Meaning and Relevance*. New Directions for Teaching and Learning. San Francisco: Jossey-Bass.